

Ο Α΄ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΘΩΝ

ΚΑΙ

Ο ΜΙΣΑΗΛ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ⁽¹⁾

(ἐπεισόδιον ἐκ τῆς ἱστορίας)

ΚΑΤΑ τὸ τῆς 26 Ἀπριλίου (7 Μαΐου) πρωτόκολλον ἀνηγορεύετο βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ὁ πρίγκιψ τῆς Βαυαρίας Ὁθων, οὕτω δὲ μετ' ἀγῶνα ἐν τῇ ἱστορίᾳ πρωτάκουστον καὶ ὄντως ἱερὸν μέρος μόνον τῆς ἑλληνικῆς γῆς ἀνεγνωρίζετο ἐπισήμως καὶ ἀνεκηρύττετο τῷ 1832 κράτος ἀνεξάρτητον.

Ἐνεαήμερον διέρρευεν ἀπὸ τῆς ἀναγορεύσεως τοῦ πρώτου βασιλείως τοῦ δημιουργηθέντος τούτου Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ οἱ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἀνατολὴν εἰς Χριστὸν πιστεύοντες καὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν εθεγγόμενοι, πάντες, ἐλεύθεροι ἤδη καὶ δοῦλοι, ἐστενοχωροῦντο εἰς τὸ ἔπακρον βλέποντες τὸν χρόνον διαρρέοντα καὶ τὴν ὑψίστην ἐκείνην στιγμήν, τόσῳ βραδύνουσαν, καθ' ἣν ἔμελλον νὰ ὑποδεχθῶσι τὸν προσδοκώμενον τοῦ μεγάλου Ἀγαμέμνονος καὶ Κωνσταντίνου διάδοχον. Τὸ Ναύπλιον, ἡ γεραρὰ ἐν τῷ τότε τοῦ γένους μητρόπολις, ἀσχάλλον καὶ ἀδημονοῦν ἐπὶ τῇ βραδύτητι ἔπρεμεν ἐκ τοῦ συρρέουσantos ἐκ πάσης ἑλληνικῆς γωνίας πρὸς τὴν πανέκλαμπρον ὑποδοχὴν μυρμηκιοῶντος πλήθους. Τέλος ἐφάνη ἡ βασιλικὴ ναῦς, ἡ κομίζουσα τὸν ὡς ἄλλον ἀληθῶς προσδοκώμενον Μεσσιάν, διαπλέουσα τὸν μεταξὺ Μαλέα καὶ Δικτυναίου (Σπάθα), ἀκρωτηρίου τῆς Κρήτης, θαλάσσιον πόρον, ὅτε ἐξέλαμψεν αἴφνης μέγα καὶ ἐν ἐπιμηκεστάτῃ γραμμῇ φῶς πρὸς τὸν μεσημβριανατολικὸν ὀρίζοντα. Ἡ ἐκτάδην διαπλουμένη καὶ εἰς μῆκος ἐπ' ἄπειρον προήκουσα, εἰς δουλείαν δ' αὐθις καταδικασθεῖσα καὶ ἀπομείνασα τῆς Μεσογείου πανευμόρφος νύμφη, ὑπεδέχετο πρώτην οὕτως ἐξαισίως μακρόθεν τὸν διαπλέοντα καὶ ἀρικνούμενον πρῶτον τοῦ πολύτλαντος γένους βασιλέα. Διὰ συνθήματος ἐξ Αἰγυλίας (Σιγλιῶν) καὶ Κυθῆρων ἐξηκόντισαν ταυτόχροτως πᾶσαι αἱ ὑπερύψηλοι τῆς νήσου κορυφαὶ ὡς ἡφαιστειοὶ πῦρ ἄσπετον, πανηγυρίζουσαι οὕτω καὶ αὐταὶ τὴν μεγάλην καὶ πανελλήνιον πανήγυριν καὶ ἐξαγγέλλουσαι εἰς ἅπαν τὸ περίεξ

(1) Ὁ κατόπιν καθηγητὴς τῆς θεολογίας, Πρύτανης καὶ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, υἱὸς τοῦ Ἀντ. Ἀποστολίδου, σφαγέντος ἐκ πῶν πρώτων ὡς πρωτομαστόρου ἐν Χανίοις κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ἐν Κρήτῃ, προσληφθεὶς δὲ πρῶτος διδάσκαλος τοῦ Ὁθωνος ἐκ τῆς ἐν Τεργέστῃ Ἑλλην. Κοινότητος.

γένος τὴν ἄριξιν τοῦ πρώτου μετὰ τόσους σκοτίους καὶ ἐρεθώδεις αἰῶνας βασιλείως αὐτοῦ. Καταδικασθεῖσα ἡ ἡρώς ὑπὸ τῶν ἀσπλάγγων καὶ ἀκίμπτων Ἰσχυρῶν τῆς γῆς νὰ κύψῃ καὶ ὑποβάλλῃ αὐτὴς ὑπὸ τὸν τῆς δουλείας κλοιὸν τὸν εὐγενῆ καὶ ἀδούλωτον αὐτῆς αὐχένα, δὲν ἐδύνατο νὰ διατελέσῃ ἀπαθὴς καὶ ἀδιάφορος πρὸ τοῦ παρελθόντος πρὸ αὐτῆς ἐξαιετοῦ τῆς βασιλικῆς ναυστολίας θεάματος καὶ ἐπανηγύριζε καὶ αὐτὴ ἡ ἄμοιρος καὶ ἐξηγγελλεν οὕτω μεγαλείως καὶ ἐπιχαρίτως εἰς τε τὸν πολύτλαντα λαὸν αὐτῆς καὶ τὸ ἄλλο περίεξ γένος, ὡς ἀπὸ Τροίας ποτὲ ὁ ἄναξ ἀνδρῶν τὴν ἀλασιν αὐτῆς εἰς τὸ ἀχαϊκὸν Ἄργος, διὰ παραλλαγῶν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον φρυκτωριῶν οὐρανομήκων.

Μεθ' ὅλον τὸν κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνον βαρὺν χειμῶνα ἦν ἡ νύξ ἐκεῖνη (τῆς δεκάτης ἕκτης ἢ δεκάτης ἐβδόμης Ἰανουαρίου) ἀστροφεγγῆς καὶ λαμπρὰ καὶ ὁ διδάσκαλος τοῦ βασιλέως, ἀρχιμυνητρὴς τότε, Μισαήλ Ἀποστολίδης, ἢ προειδοποιημένος περὶ τῶν φρυκτωριῶν ἢ θέλων νὰ χαιρετίσῃ μακρόθεν τὴν τάλαινα πατρίδα του, τὴν ὁποῖαν κατέλειπε πρὸ ἑτῶν πολλῶν νεανίας ὧν, καταδικωχόμενος ὑπὸ φαυλοθίων γριαντισάρων, ἐγένετο αἰφνης ἄφαντος ἀπὸ πολλῆς ὥρας. Ὑποπτεύσας ὁ βασιλεὺς καὶ φοβηθεὶς μὴ συνῆθῃ τι δυστύχημα, διέταξε νὰ ἀναζητήσῃσι καὶ ἀνεύρωσι τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ· τῆς ὥρας δὲ παρερχομένης ἄνευ ἀποτελέσματος, ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος αὐτῆς οὗτος ὁ βασιλεὺς ἐν νυκτὶ καὶ ἤρῳνα κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις τὸ εὐρὺ καὶ ἐκτεταμένον ἀγγλικὸν πολεμικὸν πλοῖον, ὅτε τέλος μετὰ πολλὰ διέκρινεν ὄγκιν μόλις κινούμενον εἰς μέρος τι ἀπὸ κρυφον καὶ οὕτως εἰπεῖν μυστηριώδες τῆς πρώρας τοῦ πλοίου ἀπονεύον πρὸς τὴν φεγγοβολοῦσαν ἐκ τῶν φρυκτωριῶν μυριοπόθητον αὐτοῦ πατρίδα. Ἐν ταύτῃ τῇ θέσει συνεσπειρωμένος ὁ Μισαήλ καὶ γονυπετὴς ἀνέτεινεν ἐν κατανώξει ἀνεκφράστῳ ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας, διευθύνων αὐτὰς πρὸς τὴν δεσμώτιδα πατρίδα του καὶ ἐν λυγμοῖς ἀπαύστοις ἀπαγγέλλον καὶ ἀποτείνων τὴν μυστηριώδη ταύτην πρὸς τὸν Ὑψιστὸν ἱεσίαν: «Κύριε, Κύριε, ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε καὶ ἐπίσκεψε τὴν ἄμπελον ταύτην καὶ κατάρτισον αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ σου!» Ὁ βασιλεὺς νοήσας τὴν θέσιν τοῦ διδασκάλου καὶ μὴ θέλων νὰ διαταράξῃ αὐτὸν προσήγγιζεν ἀκροποδῆ: καὶ ἀψόφως, ὅτε ἀκούσας τὴν κατ' ἐπανάληψιν ἀπαγγελλομένην δέξις, τόσῳ περιλύπως διετέθη, ὥστε ἤρξατο καὶ αὐτὸς κλαίων καὶ δακρύων καὶ πλησιάσας ἐπέθηκε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ καὶ εἶπεν ἐν συγκινήσει: «Διδάσκαλε, τί ποιεῖς ἐνταῦθα; διὰ τί προσεύχεσαι εἰς τοῦτο τὸ μέρος;» ὁ δὲ στραφεὶς καὶ ἀναγνωρίσας τὸν βασιλέα ἤβλησε νὰ ἀνορθωθῆ, ἀλλὰ δὲν ἤδυνάτο ἐκ διπλῆς νευρικῆς διαταραχῆς. Ὁ βασιλεὺς τότε βοηθήσας αὐτὸν νὰ ἐγερθῆ ἐπανηρώτα περὶ τοῦ αἵτιου τῆς περιλύπου καταστάσεώς του ταύτης, καὶ ὁ Μισαήλ ἀναθαρρήσας εἶπε πρὸς αὐτόν: «Μεγαλειότατε, γινώσκετε ὅτι εἰμὶ Κρῆς, μὴ εὐρῶν δὲ καταλληλοτέραν στιγμήν νὰ ἀποχαιρετίσω τὴν μεγαλομάρτυρα πατρίδα μου ἢ ὅτε αὕτη τόσῳ ἐκλάμπρως ὑποδεχομένη χαιρετίζει τὴν Ὑ. Μεγαλειότητα, ἀπεσῶρθη ἐνταῦθα, ὅπως δεηθῶ τοῦ Πανοικτίρμονος Θεοῦ νὰ ἀπολυτρώσῃ καὶ αὐτήν,» λέγων δὲ ταῦτα ἀνέλυθη πάλιν εἰς δάκρυα καὶ ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον ἐντὸς τῶν χειρῶν του ὀλοούζων. Ὁ βασιλεὺς δὲ παραμυθούμενος αὐτὸν διεβεβαίον, ὅτι δὲν θὰ βραδύνη καὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἢ ἀπολύ-

τρωσις, καθ' ἃς εἶχεν ὑποσχέσεις πολλαχόθεν. ἀλλ' ὁ Μισαήλ διατελῶν ἐν γνώσει τῶν μετερνηχείων καὶ ἄλλων διαβουλίῶν καὶ διαθέσεων ἀντέτει-
 νεν ἐπειπῶν τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο παράγγελμα : « Μὴ πεποιθήατε, Μεγαλειότατε.
 ἐπ' ἄρχοντας, ἐπὶ υἱοὺς ἀνθρώπων, οἷς οὐκ' ἔστι σωτηρία. » Καὶ ἐπληθ-
 θευσεν εὐθύς μετ' οὐ πολὺ τοῦ πατριώτου Λευίτου ἢ μετὰ πεποιθήσεως
 ἀπαγγελθεῖσα ἱερὰ ἐκείνη ῥήτρα : διότι μεθ' ὅλας τὰς ὑποσχέσεις τῶν συμ-
 μάχων μοναρχῶν περὶ ἐπιβλέσεως τοῦλάχιστον αὐτῶν κατὰ τὴν παραχώ-
 ρησιν τῆς νήσου εἰς τὸν Σατράπην τῆς Αἰγύπτου. ὅτε ἀνεγνώσθη ἡ ἀνοι-
 κτήριμων ἀπόφασις εἰς τὴν ἐν Ῥογδιᾷ Ἡρακλείου συνέλευσιν τῶν ἀγωνι-
 στῶν τῆς Κρήτης, καὶ τὴν σφοδρὰν αὐτῆς διαμαρτύρησιν, ἐπεβλήθησαν εὐ-
 θὺς βαρῦτατοι φόροι εἰς τὸν τέλος ἐξηντηλῆμενον Κρητικὸν λαόν, σκοποῦν-
 τες εἰς τὴν ὡς καὶ ἐν Αἰγύπτῳ φελάχωσιν αὐτοῦ. Τοῦτο μὴ δυνάμενος ὁ
 τάλας νὰ ἀνεχθῆ, συνήχθη ἐν Μουρνιαῖς Χανίων ἀόπλιτος καὶ ἰσχύως τῆ
 29 Μαρτίου 1833, ὅπως ἐξαιτήσῃται μετριάσιν τῶν ἐπιβαλλομένων καθ'
 ἐκάστην ἀνυποίστων φόρων, ἀλλ' ὁ Μουσταφᾶς δι' ἀπάτης περικυκλώσας
 τὴν συνέλευσιν δι' ἱππικοῦ αἵφνης καὶ ἀλθανῶν συνέλαβεν ὑπὲρ τοὺς πεν-
 τήκοντα ἐκ τῶν προκρίτων καὶ ἡρώων τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος καὶ τῆδε κέ-
 κείσε ἀπηγγόνισεν αὐτούς, τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνά-
 μεων ἀπαθέστατα ἐν Χανίοις θεωμένων τὰ τελούμενα ! Οὕτως ἐξεδικεῖτο
 ὁ τύραννος καὶ τὰς πρὸ δύο ἀκριθῶς μηνῶν ἐπὶ τῆ τοῦ Ὁθωνος ὑποδοχῆ
 φρυκτωρίας καὶ φωταφίας τῆς ὑποδουλουμένης αὐθις νήσου καὶ ἐπληροῦντο
 αἱ ὑποσχέσεις τῶν Ἰσχυρῶν περὶ εὐεργετικῆς κηδεμονείας αὐτῶν ! Καὶ
 ἐξηκολούθει ἐπὶ γενεὰς ἡ φρικτὴ κατὰστασις καὶ κατήρχοντο μετ' ἄλλε-
 παλλήλους ἔτι ἀγῶνας εἰς τὸν τάφον ἐν τε Κρήτῃ καὶ ἐν Ἑλλάδι μετὰ δε-
 δηγιατηριασμένων χειλέων καὶ Χαιρέται καὶ Ἀντωνιάδαι, καὶ Παπαδά-
 και καὶ Μισαήλ καὶ Καλλέργαι, καὶ Ρενιέσαι καὶ Κυθωνάκαι, καὶ Ζιμ-
 θρακάκης καὶ Λυμπρίτης, καὶ Κριάρης καὶ Κέρακας καὶ Μανουσογιαννά-
 κης καὶ Κορκίδης καὶ τόσοι ἄλλοι πατριῶται καὶ ἥρωες, μέχρις οὗ ἠυό-
 κησεν ὁ Ὑψιστος νὰ ἐπιβλέψῃ ἐν τινι μέτρῳ ἐπὶ τὴν ἀνεκλάλητον δυστυ-
 χίαν τῆς παναπότμου ἐκείνης Ἑλληνικῆς γῆς, εἰς τὰ χριστιανικὰ μέλη
 τῆς ὁποίας πᾶσα στιγμὴ τοῦ βίου ὑπῆρξε διηνεκὲς μαρτύριον, αὐτόχρημα
 τραγῳδία φρικτὴ. Εἶθε νὰ μὴ ἐξακολουθήσῃ ἐπαληθεῦον τὸ τοῦ Μισαήλ
 ἐκεῖνο ἐπὶ δυσπιστία ἀπόφθεγμα ! Εἶθε νὰ μὴ ἐνισχυθῆ τὸ δυσπιστον καὶ
 ἐξ ὑποφίας παρὰ πολλῶν ἔτι λεγόμενον ἐκεῖνο : « Πολλὰ ἔτι πέλει μεταξύ
 κύλικος καὶ χεῖλεος ἄχρου ! »

Ἐν Ἀθήναις 25 Αἰγύπτου 1906.

Β. ΨΙΛΑΚΗΣ